

Systém kontroly sociálních služeb 2018-2020

(příjemců finanční podpory)

Liberecký kraj

Liberecký kraj dlouhodobě usiluje o zvyšování kvality sociálních služeb, které jsou součástí Základní sítě sociálních služeb LK. Pro kraj je prioritou nastavit koexistenci mezi ekonomickou stránkou financování nákladů sociálních služeb se samotným poskytováním sociálních služeb, kdy je kladen důraz na kontrolu nejen finanční oblasti a peněžních toků, ale také na kontrolu účelovosti, efektivity a samotného vykazování indikativních hodnot.

Nástrojem pro sledování kvality sociálních služeb je zavedení a rozšíření IT aplikace – krajského informačního systému sociálních služeb.

Dalším nástrojem je nastavení systému veřejnosprávních kontrol sociálních služeb.

Systém veřejnosprávní kontroly sociálních služeb

Postup při výkonu veřejnosprávní kontroly se řídí zejména následujícími zákony, předpisy a dalšími dokumenty:

- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vč. prováděcí vyhlášky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů
- KONTROLNÍ ŘÁD KRAJSKÉHO ÚŘADU LIBERECKÉHO KRAJE (Účinnost od 1. 1. 2014)
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Pověření k poskytování služeb v obecném hospodářském zájmu (dále také jen „Pověření SGEI“)
- Smlouva o poskytnutí finanční podpory mezi krajem a příjemcem finančních prostředků
- Metodika pro poskytovatele sociálních služeb na aktuální rok
- Výstupy z krajského informačního systému sociálních služeb.

Počet kontrol

Kontrola u poskytovatelů sociálních služeb je prováděna minimálně jedenkrát za tři roky. U všech služeb, které získávají finanční podporu na svoji činnost, je každoročně vykonávána předběžná kontrola a kontrola po ukončení podpořeného období, tj. kalendářního roku – kontrola prostřednictvím Závěrečných zpráv, vyúčtování a prostřednictvím krajského informačního systému sociálních služeb. Všechny příjemce finanční podpory je nutné zkontrolovat minimálně 1x za 3 roky, případně po ukončení Pověření SGEI dříve než za 3 roky. Je předpoklad provedení 50 kontrol poskytovatelů sociálních služeb/příjemců finanční podpory na místě za rok, kdy bude zkontrolováno cca 70 služeb. Kontrolní skupinu tvoří minimálně 2 členové – zaměstnanci odboru sociálních věcí KÚLK. Nejedná se pouze o finanční kontrolu, ale i o kontrolu věcnou.

V rámci věcné části bude kontrolováno poskytování sociální služby dle deklarovaných skutečností uvedených v Základní síti sociálních služeb Libereckého kraje a v registru poskytovatelů. Povinnosti jsou nastaveny krajským pověřením SGEI a smlouvou, mezi poskytovatelem služby a krajem. Součástí věcné kontroly je také kontrola personálního zabezpečení služby, a to zejména vzhledem ke skutečnosti, že u části služeb je dotace vypočtena na základě výše úvazku pracovníků poskytovatele služby.

V rámci finanční části bude kontrolováno čerpání finanční podpory vzhledem k uznatelným nákladům, a zda v případě sociální služby, na kterou je dotace poskytnuta, nedochází k nadměrnému financování služby.

Na základě zjištěných nedostatků kontrolní skupinou uvedených v protokolu, může být provedena následná kontrola, jejímž účelem je zjistit, zda a jakým způsobem byly zjištěné nedostatky odstraněny. Složení kontrolní skupiny je zpravidla stejné jako u původní kontrolní akce.

Role kraje - krajského úřadu při monitorování

1. Kraj zajišťuje sběr informací a dat od poskytovatelů sociálních služeb formou stanovených indikátorů (kvantitativních, kvalitativních).

Tyto údaje kraj využívá zejména:

- v procesu plánování a financování sociálních služeb na krajské úrovni,
- pro hodnocení efektivity, účelnosti a hospodárnosti služeb,
- při zpracování průběžného a konečného přehledu o čerpání dotace pro MPSV na základě zákona o sociálních službách účinného od 1. 1. 2015 (§101a odst. 6 zákona).

Kraj vykonává kontrolu:

- a. Kontrola sociálních služeb (dále také jen „SSL“) při určování a aktualizaci základní sítě dle § 95, písm. h) zákona č. 108/2006 Sb.

- Požadavek na kontrolu místa plnění a poskytování služby a jeho soulad s registrem poskytovatelů sociálních služeb – ve spolupráci s registrátory, u subjektů registrovaných u jiného kraje i s registrátory jiných krajů

Kontrola územní dostupnosti služby v rámci kraje a adres/adresy zařízení v případě pobytové sociální služby, adres/adresy ambulantního pracoviště v případě ambulantní formy sociální služby, adresy místa zázemí pro terénní pracovníky a spádové oblast – lokality působnosti v případě terénní formy služby.

- Požadavek na kontrolu cílové skupiny uživatelů služby.

Kontrola cílové skupiny služby vymezené ve smlouvě.

- Požadavek na kontrolu skutečného rozsahu služby (nabídky služby).

Kontrola rozsahu poskytované služby dle krajské sítě - rozsah poskytovaných služeb řídí zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

- Požadavek na kontrolu kapacity služby a její soulad s registrem poskytovatelů sociálních služeb.

Kontrola souladu údajů v registru poskytovatelů sociálních služeb a údajů obsažených ZSLK. Kapacita služby stanovená v ZSLK musí odpovídat maximální kapacitě služby uvedené v registru poskytovatelů sociálních služeb nebo být nižší.

- Požadavek na kontrolu zjišťování potřeb uživatelů služeb v souladu se ZSLK.

Kontrola, zda mapuje poskytovatel sociální služby potřeby svých uživatelů v souladu s Pověřením k poskytování služeb obecného hospodářského zájmu¹ a zda tak činí v pravidelných intervalech (např. jedenkrát za 6 měsíců).

- Požadavek na kontrolu poskytovaných činností (úkonů) ve vztahu ke zjištěným potřebám uživatelů služby.

Kontrola, zda je na základě zmapovaných (zjištěných) potřeb u uživatele služby jasně určeno, na čem by služba s uživatelem měla pracovat, zda jsou uživatelům pracovníky poskytovatele služby skutečně poskytovány činnosti/úkony reagující na jejich identifikované potřeby, zda nedochází k poskytování činností, které uživatel nepotřebuje a které nejsou v souladu s jeho identifikovanými potřebami.

- Kontrolu systému evidence a vykazování potřeb uživatelů a poskytovaných činností (úkonů) na úrovni poskytovatele služby.

Kontrola, zda má poskytovatel nastaven systém pro evidenci, sledování a vykazování potřeb uživatelů služeb a poskytovaných činností/ úkonů ve vztahu k těmto potřebám.

- Kontrola personálního zabezpečení služby.

¹ Pověření SGEI

Popis, zda personální zabezpečení služby odpovídá co do struktury pracovních pozic a výše jednotlivých úvazků (zejména v případě pracovníků v přímé péči) personálnímu zabezpečení uvedenému v ZSLK.

- Kontrola podílu rozsahu přímé práce z vykazované činnosti pracovníků poskytovatele služby.

Poskytovatel služby je povinen provádět záznam přímé práce ve vazbě na identifikaci konkrétního uživatele. Údaje z těchto záznamů jsou předmětem kontroly (např. namátková kontrola u 1 pracovníka). Kontroluje se podíl přímé práce (součet individuální, případné skupinové práce, vedení dokumentace uživatele a práce na řešení jeho zakázky) pracovníka v rámci jeho fondu pracovní doby ve vztahu k jiným činnostem, a zda tento podíl odpovídá smlouvou stanovenému minimálnímu podílu rozsahu přímé práce.

- Kontrola systému evidence a sledování kvantitativních indikátorů, včetně kontroly naplňování stanovených hodnot indikátorů.

Kontrola, jakým způsobem poskytovatel služby prokázal plnění indikátorů za sledované období (ověření hodnot indikátorů uvedených v závěrečné zprávě).

Kontrola, jakým způsobem jsou hodnoty jednotlivých indikátorů plněny vzhledem k celkové požadované hodnotě za příslušné období.

b) Administrativní kontrola spočívající v kontrole dokladů předložených žadatelem nebo příjemcem o finanční podporu:

- Žádosti o poskytnutí finanční podpory,
- Žádosti o podstatnou změnu v realizaci sociální služby, při oznámení dalších změn ve službě,
- Závěrečné zprávy o poskytování sociální služby,
- kontrola vícezdrojového financování (sledování jednotlivých finančních toků a konfrontace s jednotlivými veřejnými donátory – zvláště obcemi, ve vztahu ke sledování stanové vyrovnávací platby a zdrojům jejího krytí).

Kontrola probíhá na pracovišti kraje (kontrola „na dálku“)

2. Součástí monitorování jsou i kontroly na místě u poskytovatelů sociálních služeb, které mimo jiné slouží ke kontrole poskytovatele sociálních služeb při vykazovaných hodnot indikátorů a reportovaných hodnot v rámci zpráv a ke kontrole způsobu evidence jednotlivých indikátorů poskytovateli služeb.

Kontrola na místě - V rámci finanční části je kontrolováno zejména čerpání dotace/příspěvku zřizovatele vzhledem k uznatelným nákladům, a zda v případě SSL, na kterou je finanční podpora poskytnuta, nedochází k nadměrnému financování ve vztahu ke stanovené výši vyrovnávací platby (viz Pověření SGEI) a dále je kontrolován:

- Vedení účetnictví v souladu se zákonem o účetnictví (popř. vedení daňové evidence).

Kontrola, zda existuje vnitřní předpis nebo směrnice organizace vztahující se k např. k oběhu účetních dokladů, zda existuje účtový rozvrh atd. Kontrola zda jsou dodržovány stanovené náležitosti účetních dokladů apod.

- Oddělené vedení příjmů a výdajů (výnosů a nákladů) spojených s poskytováním základních činností sociální služby (spojených s poskytnutou dotací) v účetnictví poskytovatele sociální služby od ostatních aktivit poskytovatele.

Ověření systému vedení odděleného účetnictví, tj. analytická evidence, střediskové účetnictví.

- Požadavek na čerpání dotace pouze na úhradu uznatelných nákladů v souvislosti s poskytováním základních činností sociální služby

Ověření, že z dotace od kraje nejsou financovány neuznatelné náklady, fakultativní činnosti služby, či další aktivity organizace, které nesouvisí s poskytováním sociální služby jak, je vymezena v rámci smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu kraje poskytovateli sociální služby).

Je-li dotace čerpána i tzv. společné náklady (tj. náklady společné příslušné sociální službě v rozsahu základních činností a jiným činnostem poskytovatele služby). Doloží poskytovatel sociální služby, podle jakého prokazatelného kritéria zahrnul odpovídající podíl společných nákladů v rámci nákladů příslušné sociální služby (tzv. stanovení poměrných nákladů).

- Požadavek na zamezení nadměrného financování sociální služby (kontrola nadměrných dotací), požadavek na zamezení duplicitního financování sociální služby z jiných zdrojů se stejným účelem.

Při čerpání přidělených finančních prostředků dotace je poskytovatel povinen zajistit, aby na stejnou činnost nedocházelo k duplicitnímu čerpání finančních prostředků z jiných zdrojů se stejným účelem. Tj. zda poskytovatel sociální služby neobdržel dotaci, která převyšuje částku stanovenou na základě výpočtu výše dotace, tj. výše dotace nepřesáhne rozsah nezbytný k pokrytí čistých nákladů (po zohlednění příjmů) vynaložených při poskytování základních činností sociální služby stanovené ve smlouvě, včetně přiměřeného zisku.

- Požadavek na kontrolu vykazování DPH – zda poskytovatel sociální služby nárokuje výdaje s či bez DPH podle toho, jestli má nebo nemá nárok na odpočet DPH u finančního úřadu.

2. Kontrola splnění účelu – obsahová část služby

- Kontrola územní dostupnosti služby
- Kontrola cílové skupiny
- Kontrola rozsahu poskytované služby dle krajské sítě
- Kontrola souladu údajů v registru poskytovatelů sociálních služeb a údajů obsažených ZSLK
- Kontrola zjišťování potřeb uživatelů
- Kontrola nastaveného systému sledování indikátorů
- Kontrola personálního zabezpečení služby a systém sledování podílu rozsahu přímé práce z vykazované činnosti pracovníků poskytovatele služby

3. Kontrola ostatních povinností stanovených smlouvou

- Požadavek na archivaci dokumentace.
- Kontrola plnění oznamovací povinnosti poskytovatele vzhledem ke změnám v předmětu realizace smlouvy.

Kraj je povinen zajistit, aby nedocházelo k nadměrnému financování sociální služby ve vztahu ke stanovené vyrovnávací platbě na konkrétní druh a rozsah služby v Základní síti Libereckého kraje.

V Liberci dne 19. 12. 2017